

Čaká nás horúca jar?

Zapoja sa slovenskí poľnohospodári a potravinári do európskych protestov? V najbližších dňoch Slovenská poľnohospodárska a potravinárska komora rozhodne o svojej možnej účasti na demonštráciách.

Predseda SPPK Emil Macho hovoril na tlačovom brífingu o možnostiach zapojenia sa do európskych protestov

Najskôr začiatkom februára rokovanie Predstavenstva Slovenskej poľnohospodárskej a potravinárskej komory, následne v polovici mesiaca kľúčové stretnutie na úrovni Vyšehradského regiónu k tejto téme. Pokiaľ sa podarí skoordinať protesty spolu s českými, maďarskými a poľskými poľnohospodármi a potravinári, tak aj Slováci sú pripravení protestovať. Impulzom budú nahromadené problémy, ktoré nie sú dostatočne riešené na úrovni EÚ, ani na úrovni členských štátov:

Európska zelená dohoda a s ňou súvisiace stratégie

Európska komisia prijala v posledných rokoch množstvo stratégií s cieľom bojovať proti klimatickej kríze, ktoré sa premietli do strategických plánov SPP 2023-2027 a nových legislatívnych predpisov, napríklad:

- Nariadenie o trvalo udržateľnom používaní prípravkov na ochranu rastlín (SUR)
- Smernica o priemyselných emisiách (IED)
- Udržateľné financovanie (taxonómia)

Väčšina legislatívnych predpisov, ktoré majú dopad na poľnohospodárstvo, je prerokovávaná bez dôkladného preskúmania dopadov na náš sektor. Legislatívnych požiadaviek je obrovské množstvo, čomu sa nedokážu prispôsobiť nielen poľnohospodári, ale ani ministerstvá a platobné agentúry, čo spôsobilo problémy s vyplácaním priamych podpôr nielen na Slovensku. Poľnohospodárom sa

prestáva oplácať byť súčasťou dotačného systému SPP. Finančných prostriedkov v SPP je čoraz menej, poľnohospodári musia robiť čoraz viac verejne prospešných služieb a sú čoraz viac šikanovaní administratívnou záťažou.

Ústupok v podobe čiastočnej výnimky z úhorovania plodín (GAEC 8), ktorý najnovšie navrhla Európska komisia, považujeme za absolútne nedostatočný.

Podpredseda SPPK Marián Šolty upozornil aj na problém s dostatkom surovín na výrobu potravín

Liberalizácia obchodu s Ukrajinou

Agresia Ruska proti Ukrajine spôsobila presmerovanie exportných tokov poľnohospodárskych komodít - Ukrajina začala exportovať cez územie EÚ. Veľká časť týchto komodít skončila na trhu EÚ - následkom toho sa zrútil trh s obilninami a olejninami najmä v krajinách priamo susediacich s Ukrajinou, kde sa prepadli ceny a stratili svoje exportné trhy, ktoré obsadil lacnejší ukrajinský tovar. V súčasnosti už cítiť tieto dopady aj v krajinách západnej Európy a zoznam problematických komodít sa rozšíril aj o hydinu a vajcia, cukor a med.

Táto téma dominovala rokovaniam V4 poľnohospodárskych komôr na Štrbskom plese v decembri 2023 a bude hlavnou témou aj na V4 vo Varšave 12. - 13. februára 2024 za účasti eurokomisára pre poľnohospodárstvo Janusza Wojciechowského.

Zástupcovia krajín V4 navrhujú prijatie spoločného európskeho riešenia, ktoré pomôže Ukrajine exportovať svoju produkciu najmä do tretích krajín, a ktoré najmä nepoškodí poľnohospodárov a potravinárov v EÚ.

Európska komisia 1. februára navrhla v prípade hydiny, vajec a cukru mechanizmus tzv. záchranej brzdy, ktorý by stabilizoval dovoz na úrovni priemerného objemu dovozu v rokoch 2022 a 2023. Ak by teda dovoz týchto výrobkov presiahol uvedené objemy, opätovne by sa uložili clá, aby objemy dovozu výrazne neprekročili objemy z predchádzajúcich rokov. Ani s týmto návrhom Európskej komisie nemôžeme súhlasiť - požadujeme do tohto mechanizmu zaradiť aj obilniny a olejninu,

automatické spustenie ochranných opatrení po prekročení ročného priemeru za kombinované roky 2021 a 2022 a vyvezenie výrobkov dovezených nad túto hranicu mimo EÚ.

Nárast cien vstupov a pokles cien komodít

Ceny vstupov (energie, hnojivá, prípravky na ochranu rastlín, osivá) po obrovskom náraste v roku 2022 síce klesli, stále sú však mimoriadne vysoké. Zároveň prišlo k prudkému poklesu cien rastlinných komodít. V spojení s vysokou infláciou a často až prehnanými zelenými opatreniami je to pre mnohých poľnohospodárov likvidačné.

Liberalizácia obchodu s agrokomoditami

Problémom je aj dovoz komodít z tretích krajín, ktorý môže byť pre oslabené poľnohospodárstvo EÚ posledným klincom do rakvy. Obavy vzbudzuje najmä pripravovaná dohoda o voľnom obchode so združením krajín MERCOSUR (Brazília, Argentína, Uruguaj, Venezuela a Paraguaj) - veríme, že členské štáty túto dohodu neratifikujú.